

„חתימות“ שריון

„אף בכוחות השריון של העתיד — אשר יתבססו על פלאי-האלקטרוניקה — רב יהיה ערכן של „חתימות“ שריון. למה מכוונים הדב־רים? מה הן „חתימות“ אלו? את „חתימות“ השריון ניתן להגדיר כך: — כל דבר הנגרם, או מופק, ע"י השריון ואשר עלול לגלות את נוכחותו או מקומו לאויב — ולאפשר לזה לנ־קוט בפעולות־נגד כלפיו. שריון־המחר יצטרך להקדיש תשומת־לב מרובה „לחתימות“ הנוצ־רות על ידו. בעצם, גם כיום יודעים אנו כבר כי „חתימות“ הנוצרות על־ידי השריון שלנו מרובות ומגוונות מכפי שהיו בעבר: — בתור „חתימות“ כאלו משמשים בשביל אויב הבולש אחרינו בכל האמצעים המצויים (שרבים מהם לא היו ידועים לנו בעבר), גם תצורתו של כלי־הרכב וגם משקלו, קרינתו האינפרא־אדומה, התנודות בכלים הסיסמוגרפיים הנגרמות על־ידו, וכן סוגים שונים של קרינות מגנטיות. סבורים כי כלי־רכבנו מפיקים גם „חתימות“ נוספות, מסוגים אחרים, אשר לעת־עתה אין ביכולתנו לקבען ולגלותן. יש לנהל מחקר רב ע"מ שנוכל להגדיר ולקבוע „חתימות“ אלו — ולפתח אמצעים, מכשירים ותחבולות בשביל לגלות שריון־אויב, ובאותו־זמן עצמו למנוע את הייריב מהבחין בשריון־ננו־אנו. יתכן ויתאפשר בעתיד לתת בידי המפקד־בשדה אמצעי שיקנה לו את היכולת לשנות את „חתימות“ שריונו לפירצונו, בכדי לודא כי האויב לא יוכל לפע־נח, מוצרי־לואי אלה של כוחותינו.“

מתוך „שריון העתיד“, מאת מיר ריימנד סטסור (חיל־השריון האמריקני, שלהי 1960).

„טנק־קרב עיקרי“ אמריקאי חדש

חיל־השריון של צבא־ארה"ב — פניו ל־„משפחת“ טנקים חדשה־בתכלית, אשר תגלם במבני כליה תמורות מהפכניות באשר לכוח־המניע, צורות־השריון ואמצעי־האש. אך „בינ־תיים“ — עומד הוא להחליף את הטנק M-48

(האחרון שב„שושלת“ טנקי „פאטון“) ב„M-60“, שהוגדר על־ידם כ„טנק־קרב עיקרי“. עד כמה אצה־להם־הדרך למתכננים בצבא־ארה"ב ל־הנהיג טנק משופר זה — ניתן לראות מן ה־עובדה שלגביו קוצר באופן שאין־לרתקדים אותו משך־הזמן (lead-time) העובר כרגיל בין ציון התכונות הצבאיות הנדרשות מכלי־הנשק החדש (דרך תכנונו, פיתוחו, ניסויו וראשית־יצורו) — עד לקבלת דגם־היצור הראשון. ב־מקרה של M-60 צוינו התכונות הנחוצות בא־ביב 1958, נחתמו חווי־יצור ראשונים — ביולי 1959, ונתקבל הטנק הראשון — באביב 1960! כמובן שעל תהליך זה של תכונה, פיתוח ויצור הקלה עובדת־יסוד שאין לשכחה: — בעצם, זהו שכלול מרחיק־לכת של היסוד־הישן (ה„פא־טוני“), — וע"כ רואים אותו כ„תחליף־זמני“ בלבד. אך, כאמור, השכלולים הנם מרחיקי־לכת למדי. בנשק — התותח בן 105 המ"מ החדש (לעומת זה בן 90 המ"מ שב־M-48) מקנה לו „יכולת להביס מרבית המטרות בהן עלול הוא להיפגש בשדה־הקרב“; ובצדו של זה — גם שני מקלעים־בינוניים בני 7.62 מ"מ מקבילים, בעלי גוף קצר, ומקלע־כבד (בן חצי אינץ') על כיפת הצריח. אך גדלו בו גם האפשרויות לתפעול נכון של הנשק: הכיפה החדשה נר־תנת ראות משופרת ומרחב־עבודה מוגדל, וה־עיקר — הזרקור הדו־תכליתי החדש (לשימוש „אינפרא־אדום“ או תקין, לפי הצורך והמסי־בות), פריסקופים אינפרא־אדומים ומדי־טוחים משוכללים מאפשרים מעתה ירי מדויק בכל שעות היממה.

אשר לכושר־התנועה — מנוע־הדיוזל בן 750 כוח־הסוס ו־12 הצילינדרים חוסך בדלק — וזה, יחד עם הגדלת כמות־הדלק הנישאת מ־300 גלון ל־375, מקנה ל־M-60 טווח־מסע של 570־

הטנק M-60

על ניידות מבצעית

„ניידות מבצעית הפכה למתודה של נוהג בקרב, ויישומה חל עתה על ניהול המבצע כולו מראשיתו ועד סופו, הטכניקה של פיקוד תצ"ט טרך על-כן מעתה להיות שונה מזו, למשל, שהיתה נוהגה עדיין ב־1945; וזאת משום כך שעתה נחוץ יהיה לא רק למצוא את הארגון הנכון לכוחות הלוחמים, ולסגל אורח-קרב חד-שים, אלא אף לגלות את האמצעים לקיים בכל אלה את הניידות המבצעית. עיקרי הדברים ש' בטכניקת פיקוד חדשה זו יתבטאו בכך שעל המפקד יהיה להבחין מידית בכל מצב מתהווה, ולאמוד אותו אומדן-ידי — ואחר-זאת להגיב עליו בפעולה מהירה, כשאת המהירות מלווה גם גמישות רבה: וכל אלה, בצירופם, מביאים לידי ניידות מכסימלית. אורח-פיקוד זה — הוא שיעניק בעת-רוב עונה אחת, גם את התנופה וגם את העצמה; ואזי ידע המפקד כיצד להשתמש שימוש תכליתי בחלק העיקרי שבגייסות-המ-שוריינים: בגרעין-השריון המובהק שבו. כי את עצמת-התנופה, שהנה כה הכרחית בשבילו, מפיק הכוח-המשורין מן הגרעין המרוכז, זה „ראש-החנית", שבתוכו — גרעין אשר אותו מהוים טנקים מרובים. כל שאר היסודות שבר-כוח-משורין כזה, בין שהמדובר הוא בדרג-הדי-ביזיה ובין בדרג-עצמה אחר, יהיה להם תפקיד אחד בלבד: — והוא, להגדיל את יכולת-פועלו של אותו גרעין בכל מצב שהוא. ריכוז של מספר טנקים גדול-כלל-האפשר בנקודת המא-מץ-העיקרי — הוא שיהיה את הגורם המכריע. הנסיון לתמוך בטנקים בראש-זרא שונה ע"י חיל-הרגלים — הוא הצעד הראשון לקראת שקיעתה של יחידה-משורינת ביון-מצולה. דרך אגב — צעד כזה, יהיה בו גם משום סימן-ואות לכך כי המאמץ-המשורין כבר עבר את שיאו — וכי הוא מתחיל לדעוך. בשום מקרה לא הייתי יכול לתת-ידי למעשה מעין זה, באם רק — וכאן אנו מגיעים אל הנקודה החיונית — נע-שה כל הדרוש בשביל לשכלל את התמיכה בטנקים בקרב ע"י שאר החילות: כגון האר-טילחיה, ההנדסה, הגייסות-הכימיים וכוחות-ה-אוויר הטקטיים.

מדברי האסו פון מנטופל, מבחירי המפקדים של השריון הגרמני במלחמת-השנייה (במאמר „החילות המכריעים בקרב-הקרקע").

560 ק"מ. טוח זה מהווה עליה של 337 אחוז לעומת הטוח של טנק M-48 בגלגולו הראשון, "A1" (כ־130 ק"מ), ועליה של 112 אחוז ל-עומת גלגולו השני, ה־"A2" (165 ק"מ). וב-הזדמנות זו יצוין כי במבחניו של הטנק (בדגם הנסיוני) נכלל גם תפעולו הרצוף, שבעה ימים בשבוע, 24 שעות ביממה, מאוקטובר ועד סוף דצמבר 1959.

ולא להמעינינים ברטי „טוד קימוץ הדלק" בטנק החדש — מסופר עוד:
צריכת-הדלק ב־M-60 נעה בין 1.1 גלון למיל (0.7 גלון לק"מ) לבין 3 גלון למיל (1.9 גלון לק"מ) — הכל לפי אופי פנייה-הקרקע ומצבם. לאחר מסע בן כ־6,500 ק"מ, על-פני-דרכים ותוך חציית שטחים-ללא-דרך, כאחד, נסתכמה צריכה ממוצעת של כ־2 גלון למיל (1.25 גלון לק"מ). בתנאים דומים היה הטנק M-48 A2 צורך כ־3.5 גלון למיל (כ־2.2 גלון לק"מ).

הטנק החדש שוקל כ־51 טון — והקטנה זו במשקל, בטווח-חצי, לעומת M-48 מתאפשרת תודות לשימוש בכ־2½ טון אלומיניום במבנהו. הוא עשוי לחצות תעלה ברוחב של 2½ מטר, לעבור מדרגה בגובה של קרוב למטר, לטפס במעלה של 60 מעלות, ולצלוח מים שעומקם מגיעים ל־1.20 מ'. כשמתקנים עליו „מעטה-צליחה" — עובר הוא במים בעומק של 3½ מ'. יכולתו לעבור על בליטות-קרקע שמתחת לגוף הטנק עולה על זו של קודמו, מהירותו הבינור-נית בשטחים-ללא-דרך היא 24-28 ק"מ לשעה, ובכבישים — 50 ק"מ לשעה.

ומה ייעשה בתקופת ה„בינתים" הצפויה ל-צבא-ארה"ב עד שינוהג ברכולו הטנק החדש? שכן, אמנם הזמנו כבר 1,080 כלירכב-קרב כאלה, ועוסקים ביצורם — אך הישיביע קומץ זה את הארי? התשובה היא: — כבר ניגשים ל„בדק מרחיק-לכת" של טנקי M-48 (דווקא מן הסוג של "A1") — ויותקנו בהם אותם מנוע-הדיזל, תותח בן 105 מ"מ ומערכת בק-רת-האש עצמם כאשר ב־M-60. הרי שטנקים „מחודשים" אלה (שיכנו "M-48 A1 E1") לא יהיו שונים הרבה בתכונותיהם מטנקי M-60.

האם נשק-אטומי זעיר

הוא המענה?

קפט. ב. ה. לידל-הארט

פרק מתוך ספרו החדש
„הרתעה או הגנה“

העולם השניה. כלי-נשק בעלי עצמה של פחות
מטון אחד נראים באופק.

מדוע מפתחים כלי-נשק אטומיים בעלי עצ-
מה כה קטנה? ומה היתרונות המיוחדים ש-
מיחסים להם? הראשון ביתרונות — שכלי-
נשק אלה הופכים את השימוש הצבאי בכוח
אטומי מאמצעי עיור של „השמדה המונית“
לנשק המאפשר דיוק והבחנה. ניתנים הם לשי-
מוש טקטי ע"י הגייסות בקרב, מבלי שיוחרבו
ערים וכרכים באזור בו הופעלו. דבר זה עשוי
להיות הישג גדול לאנושות ולהביא טובה ל-
ציביליזציה; וכן שומר הוא על רוחו של העם
אשר להגנתו משתמשים בנשק זה. יש לשער
כי עמים קטנים יהיו איתנים יותר בהתנגדותם
לאיומי אויב ותוקפנותו בהרגישם שיש סיכוי
שלימש כי הפלישה תהדף מבלי שמולדתם
תחרב תוך כדי ההגנה עליה.

מנקודת ראות צבאית הרי ישנו עוד יתרון
גדול: הסיכוי להפיק באמצעות כלי-ארטילרי
יחיד אותה עצמה של פגיעת-הרג ואותה עצ-
מת-הרס לגבי ביצורים, אשר עד כה הצריכה
עשרות או מאות תותחים. יתר-על-כן, תוצאתה
אף של התפוצצות אטומית קטנה מאוד עולה
כ"כ על זו של כל נפץ-פגז רגיל עד שיריה
יחידה עשויה לפעול יותר, הן מבחינה חמרית
והן מבחינה נפשית, מאשר הרעשה או מסך-
אש ממושכים מהסוג התקין — המצריכים הס-
פקת תחמושת בשפע וברציפות.

בעית ההגנה בכללותה מושפעת על-ידי הת-
פתחותם של כלי-נשק אטומיים קטני-עצמה
שחלה לאחרונה. כלי-נשק אלה עשויים לשנות
את אופי הבעיה; ומה שודאי יותר — לסבכה.
יש טוענים שהם יביאו לידי מהפכה חדשה
באורח-מלחמה — שהשפעתה ותוצאותיה תהי-
נה שונות מאלה אשר נגרמו ע"י הופעת ה-
פצצה האטומית ב-1945; שכן יתאפשר להשי-
ג תמש בנשק אטומי מבלי להביא לידי מלחמה
בלתי מוגבלת — דבר שיגביר את ההרתעה
ע"י השתלבותה בהגנה תכליתית.

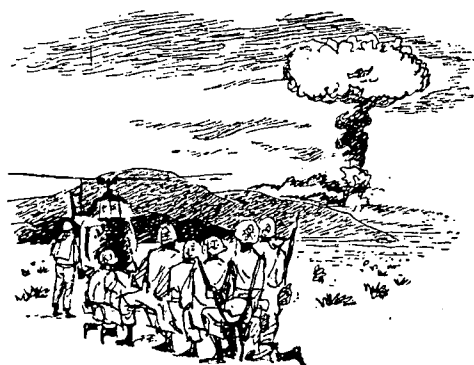
עד שנת 1945 הפצצה בעלת העצמה הרבה
ביותר לא הגיעה ל-10 טון. אך לפצצה שהוטר-
לה אז על הירושימה היה כוח נפץ הגדול מזה
כמעט פי אלפיים. היא יצרה פער עצום בין
נשק אטומי ובין מה שנקרא נשק „מקובל“.
לאחר-זאת באה קפיצה עצומה נוספת בכוח
ההרס, עם פיתוחה של פצצת המימן ב-1954 —
הכפלה פי 1000 של עצמת הפצצה האטומית
הראשונה.

ההתפתחות שבזמן האחרון חלה בכיוון ה-
נגדי — לקראת יצור כלי-נשק אטומיים בעלי
מימדים קטנים מאוד וכוח-נפץ מוגבל מאוד.
שכן בין כלי-הנשק הגרעיניים שנבחנו במדבר
נבדה ב-1958, נמצאו 7 אשר עצמת הפיצוץ
שלהם היתה פחותה מ-100 טון; זו של אחד
מהם היתה רק בת 36 טון ושל עוד אחד בת
6 טון בלבד — פחות מזו של פצצה גדולה
רגילה מאלה שהוטלו ע"י מטוס בשלהי מלחמת

שניים ממך. כי אם קיימת רצועה כה רחבה של „שטח מת“ — ז"א שטח שכלפיו אין לִי הפעיל נשק גרעיני — יתכן שהתוקף יוכל להגיע אליה ע"י התקדמות בהסתר ובמפוזר; ואז יהיה בידו סיכוי ניכר לכנס ברצועה זו של „בטיחות־אטומית“ כוחות די הצורך. בשביל להבקיע לתוך מערך ההגנה. ומשפרץ פנימה, ספק אם יוכלו הכוחות המגינים להשתמש ב־נשק אטומי טקטי גדול־עצמה, לבליתם חדי־רתו ההולכת ונמשכת לשטח אשר הם בעצמם מחזיקים בו.

ועוד נציין שהאמצעים והשיטות הנוכחיים לאיכון מטרות המתאימות לכל־נשק אטומיים גדול־עצמה, ולפעולה נגדן, עלולים להיות אי־טיים מדי מכדי לתפוש מטרות אלו בטרם תע־למנה. בלילה, הקושי חמור עוד יותר. אך ל־אמצעים ושיטות אלו, של מה שמכונה בלשון הצבאית האמריקאית "Target Acquisition" („רכישת מטרות“), היה סיכוי רב־יותר להצ־ליח בתנאי הפעלת כל־נשק קטני־עצמה, בטו־חים קצרים.

הנשק האטומי הטקטי הנוכחי, בן 10—20 קיל־טון, ספק אם היה כדאי להשתמש בו נגד מטרות הקטנות מבריגדות, או מרגימנטים, מוג־ברים. אך הודות לנשק קטן־עצמה הצפוי כעת, אפילו יחידות כה קטנות כמחלקה עלולות ל־הוות מטרות אטומיות. אצל האמריקאים כבר

ישנם ראשי־מחץ אטומיים בעלי קוטר של כ־12.5 ס"מ בלבד, והם פיתחו מרגמות־רגלים המסוגלות לירות פגזים אטומיים והמופעלות בנקל ע"י אנשים אחדים. מה החסרונות שבפיתוח כל־נשק אטומיים

כך יתכן חסכון רב מאוד ע"י צמצום במס־פר התותחים, בתחמושת, ברכב־תובלה לנשי־את תחמושת, ובדלק להנעת רכב זה; וכן — של תובלה ימית, לגבי גייסות אשר יש לשלחם אל מעבר לימים ולתחזקם שם.

אם יושג צמצום כה רב בדרישות לנשק ולאספקה, יעשה הדבר את בעיותיהם הלוגיס־טיות של הצבאות לפשוטות ומצומצמות הר־בה יותר — אותן בעיות אשר גרמו כאב־ראש גובר והולך למתכננים הצבאיים. „זנב“ של צבא היה הופך אזי לקטן מאוד בהשוואה עם נפחו הנוכחי, שהרי היה מתבטל הצורך במצ־בורי תחמושת גדולים ובמחסנים לאספקתה — המהווים מטרות נרחבות.

כן נראה כאילו שה„שיניים“, בדומה ל„זנב“, היו הופכות אז לפגיעות הרבה פחות מאשר כיום. כי קומץ כל־יירי אטומיים, מחולקים היטב, היה מהווה מטרה זעירה מאוד בהשוואה לגודש הסוללות הירות פגזים רגילים. מאידך גיסא, הפחתה במספר של כל־נשק עליהם נשען צבא, עושה בדרך כלל את מערכת הנ־שק שלו לפגיעה יותר — אם גם בדרך אחרת; שכן המספרים הם גורם רב־ערך בכל חישוב של פגיעות. אם מעטות יותר המטרות שהאויב עשוי להתקיפן, השפעתה של התקפה מוצלחת על מספר קטן מהן עלולה להיות גדולה יותר. זאת ועוד, תותחים אטומיים הם פגיעים מאוד, כי לאחר שירו — קל יחסית לאויב לאכנסם ול־השמידם. דבר זה נכון גם לגבי טילים מונחים המונעים בדלק נוזל — כי הכנתם לירי מצ־ריכה זמן ניכר.

מבחינה טקטית היתרונות החזויים של כל־נשק אטומיים קטני־עצמה הם אלה: הם מאפ־שרים הבחנה רבה יותר, הם מאפשרים זירו־ן הפעולה בפתיחת אש על מטרה; ניתן להש־תמש בהם שימוש כדאי נגד מטרות קטנות בהרבה; והחשוב מכל — ניתן להפעילם בס־מוך יותר לגייסותיך אתה מכפי שאפשרי היה לגבי הנשק האטומי הטקטי הגדול, בעל העצ־מה של 10—20 קיל־טון שהיה רווח עד כה.

יתרון טקטי גדול טמון ביכולתך לירות ב־גייסות האויב עד שיגיעו אלה למרחק של מאות מטרים מעטות מגייסותיך אתה, לעומת החסרון שתהיה אנוס להפסיק את האש בעוד האויב נמצא במרחק של קילומטר וחצי או

כך מגיעים אנו אל שאלה גדולה אחרת. ה־חלה על נשק אטומי טקטי בכללותו. הנימוק הראשי לציוד כוחות נאט"ו בכלי־נשק כאלה היה שהם חיוניים ליצירת משקל־נגדי למספרם הגדול־בהרבה של גייסות אשר לצבא הסוב־יטי. נימוק זה מבוסס על הדעה שנשק אטומי טקטי פועל לטובת ההגנה, ועל ההשקפה ש־תוקף מוכרח לרכו כוחותיו כדי להצליח לפי־רוץ דרך מערך ההגנה — וע"י זה יהיו הללו מטרות צפופות לכלי־נשק האטומי של המגן. הנכון הדבר?

נוכחותו של נשק אטומי ודאי שמקטינה את מספר הגייסות אשר תוקף יכול לפרוס ב־שטח בלי סיכון־יתר. אך מגבלה זו חלה גם על המגן — בהקטינה את מספר הגייסות אשר הוא יכול להציב בשטח ללא סיכון־יתר. ואילו תנאי זה, מצדו, שוב משפיע על ההנחה וההש־קפה הנ"ל הרווחות בנאט"ו. כי ככל שההגנה מפורזת יותר על־פני שטח נתון, כן פוחת ה־צורך של התוקף לרכו כוחותיו כדי שיוכל להדור לתוך מערך ההגנה.

אדרבא, סיכוייו בענין זה עשויים להיות אף טובים משהיו מקודם, לפני הופעת הנשק הגרעיני. כי במקום בו ה"יחס שבין הכוחות לשטח" בהגנה, יורד מתחת למינימום הנדרש ליצירת רשת צפופה של אש, היה תמיד ל־תוקף מאומן סיכוי גדול יותר של הצלחה, ותמיד נזקק היה לשיעור קטן יותר של עדיפות־עצמה כדי לגבור על ההגנה. הפיזור, לפי עצם מהותו, מגדיל את האפשרויות לתמרון של עקיפת אגף — בין אגף "פנימי" (של אחת היחידות שבמערך־אויב) ובין "חיצוני" (שב־קצה המערך כולו).

תנאי יסוד זה, כוחו יפה אף לגבי מבצעים בהם משתמשים, או עלולים להשתמש, בנשק אטומי טקטי המחייב פיזור אצל שני הצדדים היריבים. כשפותחו לראשונה כלי־נשק אטו־מיים טקטיים, באתי לידי מסקנה — לאחר שחקרתי בבעיה — שספק רב הוא האם יהיו לטובת המגן, כטענת מצדדיהם. פיתחתי אפילו במחשבתי שיטה, כיצד למחוץ הגנה המבוססת על הסוג והעצמה של אותם כלי־נשק אטומיים טקטיים שנראו אז בעין (כלומר: של כ־20 קילו־טון); שיטה אשר היה בזה, לדעתי, כדי להעניק למתקיף מוכשר סיכויים טובים —

קטני־עצמה כאלה? ראשית־כל הם צורה בלתי חסכונית מאוד של כוח אטומי — כי השגת עצמת־נפץ כה מוגבלת אפשרית רק ע"י שמש־תמשים בחומר "בקיע" באופן הבלתי יעיל ב־יותר. חסרון טכני זה — יתכן ויאוזן על־ידי היתרונות הטקטיים והלוגיסטיים וכן על־ידי שיקולים בעלי אופי רחב יותר. יש טוענים כי הללו עשויים לאפשר חסכון־כוח שיהיה שקול יותר מן ההפסד שבתהליך הבלתי חסכוני מ־בחינה טכנית של ייצור נשק אטומי קטן־עצמה. אך טענה זו הופכת מפוקפקת שעה שהנך ר"ו אה אותה על רקע סייגיו של תקציב ההגנה, והמאמץ היצרני, של מדינה; וכשמצטרפת לכך העובדה כי קל לא־פחות ומכמה בחינות אפילו קל יותר, לייצר את ראשי־המחץ גדול־העצמה. טעות היא להניח שניתן לייצר מספר הרבה יותר גדול של ראשי־מחץ קטני־עצמה מאותה כמות נתונה של חומר "בקיע", מאמץ־ייצור וכסף. תנאים מגבילים אלה מעוררים ספק ל־גבי הראיה האופטימיסטית של "סניגוריהם", כי מטרות קטנות עד כדי מחלקה בלבד, יהפכו לכדאיות.

יתר על כן, היתרונות אשר הובטחו יושגו רק באם יחליטו צבאות — וממשלות — להס־תכן בנטישת רוב חימושם הנוכחי שהוא נשק "מקובל", ובהשענות על מספר קטן־יחסית של כלי־נשק אטומיים קטני־עצמה בתור תחליף לו. ההעזה שבצעד כזה — הרי היא, לפי עצם מהותה, מעצור בפני נקיטת הכרעה מעין זו. כי משננקטה — לא ניתן יהיה עוד לחזור מ־מנה ואפילו לא תתאים אולי למסיבות. אמנם יכול להיות לתותחים ולמרגמות, וכן למשגר־יטילים, כושר דו־תכליתי — לירות גם קליעים גרעיניים וגם "מקובלים"; אך אותו מספר כלים אשר יהיה בכוחו לבצע הרעשה מוחצת באמצעות פגזים אטומיים — לא יספיק כלל וכלל כשהוא יורה פגזי חומר־נפץ רגילים. דו־מה הדבר להחלפת צינור־כבאים במשפך־גינה, ואילו אם צריך המספר להיות מספיק לצורכי לוחמה "מקובלת", הרי אבד כאן גורם החסכון. מכשול אחר מהוה הספק איך תשפיע על גייסות־אתה הפיכת קרב "מקובל" לקרב גר־עיני. דבר זה עלול לפעול פעולת "בומרנג": לערער את איתנותם ע"י האימה שבחוויה זו ולהביא לידי התמוטטות נפשית.

כאותם סיכויים שהקנתה לו בשעתה ההתקפה הממוכנת בנוסח ה"זרם המתפשט", כאשר הור' עלתה זו לראשונה במחשבת הוגים, לפני מלח"ה"ע הראשונה.

נשאלת השאלה, באיזו מידה תשפיע על מסקנה זו התפתחותם של כלי-נשק אטומיים טקטיים בעלי עצמה קטנה מאוד. תודות לרדיוס המוקטן-בהרבה של השפעתם ההרסנית ניתן להשתמש בהם בצורה "מבחינה" יותר ומתוך פחות סיכון לגייסותיו של המגן-עצמו; דבר המצמצם את אזור השטח-המת בו יכול מתקיף להתרכז ברגע האחרון, לאחר התקרבות-במפור' זר. עובדה זו צריכה היתה לפעול לטובת ה-הגנה. מאידך גיסא, מפחית הפיזור המוגבר, הכפוי על המגן, את הצורך של התוקף לרכו כוחותיו, ובכך — מאפשר לכוח התוקף-במפוזר להסתנן ביתר קלות. ומשהסתנן לתוך מערך המגן — נודעת לו אותה השפעה נפשית ה-אופינית לכל איום על עורפו של המגן — והעשויה לשמש במידה רבה תחליף של-ממש למשקל ולעצמה פיסיים.

יש אומרים שכלי-נשק אטומיים טקטיים מעניקים יתרון להגנה בכלל, ולהגנת נאט"ו בפרט. נוכחות כלי-נשק אלה עשויה לעצור את התוקף מלרכז עדיפות כמותית גדולה מאוד. אפילו ישנה לו עדיפות כוללת של 3 ל-1, ספק אם יסתכן לצופף באזור מסוים די גייסות בש-ביל ליצור עדיפות מקומית של 10 ל-1, או אפילו 5 ל-1, בנקודת-הפריצה שנבחרה על-ידו. מצד שני, היות ונוכחותו של נשק אטומי מחייבת פיזור אצל שני הצדדים, יתכן ויהיה לתוקף סיכוי טוב-יותר מאשר עד כה, להשיג יתרון איכותי ע"י כושר טקטי עדיף. יתכן

שיקול בעל אופי רחב יותר הוא שהשליטה על כלי-נשק אטומיים קטני-עצמה תהיה איו-הרבה יותר של דצנטרליזציה, במיוחד כאשר יחומשו גדודי חיל-רגלים במרגמות שיש בכור' חן לירות פגזים אטומיים. דבר זה מקטין את האפשרות למנוע בעד השימוש בהם, שלא ב-כונה-תחילה, במצבי חרום מקומיים; שהרי כה בנקל עלולים הם להיפלט...

להלכה נראה כי כלי-נשק קטני-עצמה אלה מבטיחים סיכוי רב-יותר למנוע בעד כך שפער-לה, "גרעינית" תחרוג אל-מחוץ לאזורי-הקרב — וע"י כך להגביל את מימדיה והיקף-ההרסנו-תה, לטובת האנושות ולשמירת קיומה של ה-ציביליזציה. אולם, משיופעל אי-פעם למעשה כלי-נשק אטומי מכל סוג שהוא — קל-מדי יהיה לשימוש בנשק זה להתפשט, בשלבים שיבואו חיש-מהר זה-אחר-זה, ולהוליך לקראת מלחמה גרעינית בלתי-מוגבלת. לקחי הנסיון לגבי דחפיו הרגשיים של האדם במלחמה הנם מרגיעים הרבה פחות מאשר ההלכה — אותה הלכה טקטית אשר הביאה לידי פיתוחם של כלי-נשק אלה.

א מ ר ו ת

"מעריך-ההגנה היבשתי הנוכחי של המזרח-התיכון — יש בו כדי להזכיר (וזאת — קצת יתר-על-המידה) את אגדתו הנודעת של הנס אנדרסן, אשר שמה בגדי המלך החדשים".

ב. לידל-הארט, בספרו החדש "הרתעה או הגנה"